

گفت و شنود در داروخانه

مقدمه:

همکاران محترم داروساز هر روزه با سئوالاتی از سوی بیماران و مراجعه کنندگان به داروخانه روبرو می‌باشند. بیمار می‌خواهد که اطلاعاتی در مورد بیماری خود بدست آورده، از کم و کیف درمان آگاه شود و عوامل تأثیر گذار بر روند بیماری یا درمان خود را شناسایی نماید. در چنین مواردی دکتر داروساز بعنوان «سنگ صبور»، با حوصله و دل سپردن به درد دل بیمار مشکل او را درک، و اطلاعاتی به زبان ساده در اختیار او قرار می‌دهد. «گفت و شنود در داروخانه» مطالبی را در چارچوب گفته شده تهیه و خدمت همکاران تقدیم می‌دارد.

قرمزی گلو چیست؟

قرمزی گلو وجود لکه‌های قرمز یا سفید توأم با التهاب، درد و سوزش در لوزه‌ها و گلو می‌باشد. سوزش و درد گلو از شایع‌ترین علائم بیماریهای بخش فوقانی دستگاه تنفس است که در تمام سال بخصوص در فصل پائیز و شروع مدارس و در بچه‌ها شیوع بیشتری دارد. بطوریکه هر بچه زیر ۳ سال ممکن است در سال

چند بار به آن مبتلا شود، گرچه این امر به محیط نگهداری (از نظر تماس با دیگران) و وضع تغذیه کودک بستگی دارد.

چه عوامل باعث قرمزی گلو می‌شوند؟

مهمترین عامل ایجاد کننده قرمزی گلو ویروسها هستند. بیش از ۱۵ نوع ویروس در اینجا میتوانند دخالت داشته باشند. در درجه بعد

* مراکز اطلاعات دارویی دانشکده داروسازی دانشگاه علوم پزشکی تهران

۱- Sore throate: به معنای ناسور شدن، قرمز شدن یا دردناک شدن گلو در نظر گرفته شده است.

با کتریهای مختلف می‌توانند باعث قرمزی گلو گردند. پاره‌ائی از باکتریها بدنبال قرمزی گلو و در صورت عدم درمان صحیح و بموقع باعث عفونتهای چرکی در سینوسها، گوشها، غدد

○ مهمترین عامل ایجادکننده قرمزی گلو ویروسها هستند که بیش از ۱۵۰ نوع ویروس در اینجا می‌توانند دخالت داشته باشند.

لنفوای و ریه‌ها می‌شوند. تشخیص افتراقی قرمزی گلو ناشی از این دو دسته عوامل اغلب مشکل و غیر ممکن می‌باشد. قرمزی گلو ناشی از عوامل فوق اغلب خود بخود بهبود یافته و نیاز به استفاده از داروهای ضد عفونت نمی‌باشد.

چه علائمی همراه با قرمزی گلو دیده می‌شود؟

قرمزی گلو بیشتر همراه با سایر علائم سرماخوردگی دیده می‌شود. این علائم عبارت از: تب، گرفتگی بینی یا آبریزش از بینی، سردرد، عطسه، سرفه، درد عمومی و غیره می‌باشند. گرفتگی بینی به دلیل تنفس از راه دهان و خشکی مخاط و حلق نهایتاً باعث سوزش گلو می‌گردد.

از چه داروئی قبل از مراجعه به پزشک می‌توانم استفاده کنم؟

راه قطعی برای پیشگیری از ابتلاء به قرمزی گلو وجود ندارد. در این مورد واکنشی موجود نمی‌باشد و برخلاف نظریه رایج، ویتامین ث و داروهای افزایش دهنده مقاومت بدن نیز تأثیر

چندانی در کاهش موارد و شدت ابتلاء به قرمزی گلو ندارند. در صورت ابتلاء به قرمزی گلو بدون تجویز پزشک هرگز از آنتی‌بیوتیکها استفاده نکنید. استراحت کردن بسیار مهم است. برای کاهش درد از یک مسکن (استامینوفن)، برای کاهش سرفه از یک شربت ضد سرفه و جهت رفع انسداد بینی از قطره‌های ضد احتقان و در بچه‌ها از سرم فیزیولوژی (نرمال سالین) استفاده کنید. در صورت گرفتگی صدا کمتر حرف زدن بهترین درمان است. از دهان شویه‌ها و قرصهای مکیدنی حاوی مواد ضد عفونی کننده می‌توانید استفاده کنید. اسپری‌ها و دهان شوی‌های حاوی مواد بی‌حس کننده موضعی در موارد حاد بیماری مؤثر می‌باشند.

○ چه موقع به پزشک مراجعه کنم؟

اگر قرمزی گلو بیش از یک هفته ادامه یابد - ○ در صورت عود مجدد قرمزی گلو ○ در مواردی که گرفتگی صدا بیش از ۳۲ هفته طول کشیده باشد - ○ اگر اشکال در بلع دارید - ○ اگر درمان قبلی ناموفق بوده است.

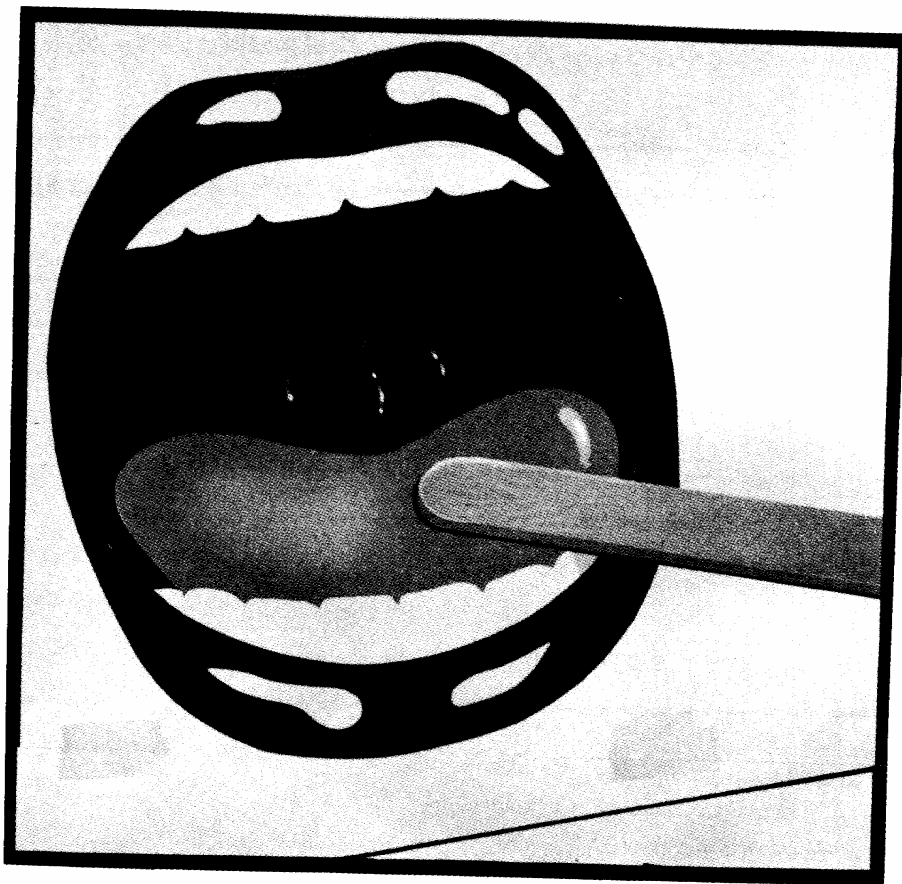
○ قرمزی گلو بخصوص در فانژیت دیده میشود که بیشتر موارد ابتلاء به آن در ۴ تا ۷ سالگی است.

○ در مراجعه به پزشک چه اطلاعاتی به درمان کاملتر و بهتر کمک می‌کند؟

اطلاعات زیر در تشخیص و نحوه درمان برای پزشک بسیار مفید می‌باشند:

سن - ۵ مدت ابتلاء به قرمزی گلو - ۵
 شدت بیماری - ۵ علائم همراه با قرمزی گلو
 بخصوص اشکال در بلع و گرفتگی صدا - ۵
 سابقه ابتلاء قبلی - ۵ استعمال دخانیات - ۵
 داروهای مصرف شده.

مدت ادامه یابد درمان داروئی الزامی است. در صورتیکه قرمزی گلو توأم با درد و سایر علائم سرماخوردگی شدید بوده و در مدت ۴۸ ساعت بهبود نیابد حتماً بایستی درمان اساسی انجام پذیرد. ابتلاء مکرر به قرمزی گلو می تواند نشان

سن بیمار بر نوع تشخیص تأثیر دارد. بطور مثال ابتلاء به عفونتهای باکتریائی (استرپتوکوکی) در بچه های دبستانی بسیار شایع است. اغلب موارد قرمزی گلو طی ۷ تا ۱۰ روز خود بخود بهبود می یابند. اگر بیش از این

دهنده ابتلاء به بیماریهای حادتر باشد. استعمال دخانیات عامل وخیم تر شدن قرمزی گلو است. اشکال در بلع بعلت ایجاد آبسه در لوزه ها است و در صورت پیشرفت، فرد دچار تورم لوزه ها خواهد شد که عمل جراحی برای خارج کرده

آبسه را ضروری می‌سازد.

می‌شود. نبایستی فراموش کرد که در عفونتهای کاندیدایائی «Thrush» نیز پلاکهای سفید رنگ در دهان و گلو دیده می‌شود. هر چند این پلاکها بندرت محدود به گلو شده و بطور شایع

سخنی با همکاران داروساز:

قرمزی گلو یا Sore Throat از

• گرچه ظاهر گلو در تشخیص عفونتهای ویروسی از باکتریائی کمک چندانی نمی‌کند ولی قرمزی گلوئی حاد همراه با تب و فقدان علائم عفونت ویروسی دلیل بر ابتلاء به عفونت باکتریائی بخصوص در سنین نوجوانی می‌باشد.

در نوزادان یا افراد مسن دیده می‌شود. این حالت می‌تواند عفونتی غیر معمول در بچه‌ها بوده و علامتی از بیماریهای حاد تداخل کننده با سیستم ایمنی مانند لوسمی، AIDS و یا در اثر درمان با تضعیف کننده‌های سیستم ایمنی مانند استروئیدها باشد.

تب گرانولاریکی از انواع عفونتهای ویروسی گلو می‌باشد. که معمولاً در بچه‌های کم سن و سال و در سنین ۱۳ تا ۱۹ سال دیده می‌شود. علاوه بر سایر علائم قرمزی گلو، گره‌های لنفاوی در گردن و زیر بغل ممکن

شایع‌ترین علائم بیماریهای بخش فوقانی دستگاه تنفسی می‌باشد. مهمترین عامل آن ویروسها و بخصوص رینوویروسها هستند. عوامل میکروبی مانند استرپتوکوکوس گروس گروه A، کورینه باکتریوم دیفتیری، مایکوپلاسما، نایسریا گونوره، نایسریا مننژیتیدیس، هموفیلوس انفلونزا، استرپتوکوکها و استافیلوکوک طلائی نیز می‌توانند سبب قرمزی گلو شوند. سه دسته اخیراً ذکر معمولاً عوارض چرکی در سینوسها، گوش، ماستوئید، غدد لنفاوی و ریه‌ها را باعث می‌شوند. قرمزی گلو بخصوص در فارنژیت دیده می‌شود که بیشترین موارد ابتلاء به آن در ۴ تا ۷ سالگی است. در فارنژیت ویروسی تب، بی‌قراری، بی‌اشتهائی و درد گلو وجود دارد. در فارنژیت استرپتوکوکی درد شکم، سردرد و استفراغ نیز دیده می‌شود لوزه‌ها متورم و ملتهب و ترشحات چرکی در این نوع مشهودتر است. درمان فرم با کتریال فارنژیت بدلیل خطرات و عوارض احتمالی بعدی (تب روماتیسمی و گلومرولونفریت) بسیار مهم می‌باشد. در این مورد پنی‌سیلین ترجیح داده

• گرفتگی و خشن شدن صدا بمدت طولانی دلیل عفونت خفیف گلو نبوده و می‌تواند علامتی برای بیماریهای حاد مانند سرطان حنجره باشد.

است متورم و حساس شوند. آنتی‌بیوتیکها ارزش چندانی در این مورد ندارند و درمان بیشتر علامتی است.

دهان شویه‌های مورد استفاده در قرمزی

گلو حاوی کلر هگزیدین، هگزیدین، بتادین و یا ستیل پیریدینیوم کلراید می‌باشند که اثر ضد ویروسی ندارند ولی اثر پلاسبوی آنها ممکن است در کاهش ناراحتی مفید باشد.

اسپری‌ها و دهان شویه‌های با اثر بی‌حس‌کنندگی موضعی در کاهش درد ناشی از قرمزی گلو مفید می‌باشند قرصهای مکیدنی حاوی مواد بی‌حس‌کننده می‌تواند به تخفیف گرفتگی صدا و درد کمک کند.

راهنمایی شما در برخورد با بیماران کمک فراوانی به درمان صحیح بیماران خواهد نمود. بطور مثال به ۳ مورد نمونه زیر توجه فرمائید:

۱- مادری به شما مراجعه و در مورد پسر ۱۱ ساله‌اش راهنمایی می‌خواهد. وی در منزل بستری است و کمی تب دارد لکه‌های سفید روی لوزه‌هایش دیده شده و این سومین بار طی چند ماه اخیر است که به گلو درد مبتلا شده است. اشکال در بلع ندارد و داروئی مصرف نکرده است.

* فرزند وی بایستی توسط پزشک ویزیت شود. تا آن موقع استراحت کامل و تجویز شربت استامینوفن را پیشنهاد کنید. اگر کودک علائم دیگری مانند سرفه یا آبریزش بینی داشته باشد به احتمال قوی عفونت ویروسی بوده و پس از چند روز خود بخود بهبود می‌یابد. گرچه ظاهر گلو در تشخیص عفونتهای ویروسی از باکتریائی کمک‌چندان نمی‌کند، قرمزی گلوئی حاد همراه با تب و فقدان علائم عفونت ویروسی دلیل بر ابتلاء به عفونت باکتریائی بخصوص در سنین نوجوانی می‌باشد. در صورت

نیاز برای عمل جراحی لوزه‌ها «Tonsillectomy» به متخصص مربوطه ارجاع داده می‌شود.

۲- دختر ۱۴ ساله دچار قرمزی گلوئی خفیفی است که از روز قبل شروع شده است. وی شب گذشته کمی تب داشته هم چنین دچار احتقان بینی و احساس درد عمومی است. بنظر می‌رسد وی مبتلاء به عفونت خفیف بخش فوقانی دستگاه تنفسی باشد. علائم ذکر شده طی چند روز آینده بایستی تخفیف یابند. لذا استفاده از محلول دهان شویه و یا نرمال سالین برای غرغره کردن، مصرف قطره فنیل‌افرین و استامینوفن را می‌توان پیشنهاد کرد. قرصهای سرماخوردگی حاوی مواد دکونژستان نیز مفید می‌باشند. با علائم گفته شده از نظر پزشک نیز وی مبتلاء به عفونت ویروسی بخش فوقانی دستگاه تنفسی بوده و درمان بالا تأیید می‌گردد.

۳- خانمی از شما راجع به گلو درد شوهرش راهنمایی می‌خواهد. شوهر وی یک ماه است دچار گرفتگی صدا شده و با وجود استفاده از دهان شویه‌ها و سایر داروهای OTC بهبودی حاصل نشده است. با علائم گفته شده نامبرده بایستی سریعاً با پزشک تماس بگیرد. گرفتگی و خشن شدن صدا بمدت طولانی دلیل عفونت خفیف گلو نمی‌باشد. باید در نظر داشت که گرفتگی صدای مقاوم می‌تواند علامتی برای بیماریهای حادی مانند سرطان حنجره باشد. معاینه توسط متخصص مربوطه و تشخیص بموقع اینگونه بیماریها کمک فراوانی در درمان آنهاست.